

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Germaniska Boktr.-Aktieb.

N:r 1 (159)

Fredagen den 2 januari 1891.

4:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 8:— Idun m. Modet. utan kol. pl. > 6: 50 Idun ensam..... > 4:—</p>	<p>Byrå: Hamngatan 16, 2½ tr. (midt för Kungsträdgården.) Prenumer. sker i landsorten å postanstalt, i Stockholm hos redaktion.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris: 15 öre. (vid kompletteringar).</p>	<p>Annonspris: 30 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» och »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annonser 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	---	---	---	--

Drottning Lovisa af Sverige och Norge. Ett tjuguarminne.

Det är en välkänd, på en gång älskad och vördad kvinnas bild, som i dag pryder första sidan af de svenska kvinnornas »egen tidning».

Snart äro tjugu år förflutna, sedan budskapet om drottning Lovisas död fyllde vårt land med uppriktig sorg och saknad. Dessa känslor framkallades ej endast af den pietet, det deltagande och lifliga intresse, med hvilka det svenska folket alltid brukat följa hvad som timat i konungaborgen. Den sorgens stämning, som efter den 30 mars 1871 var den allmänt rådande i de förenade rikena, hade en mera så att säga rent personlig karaktär; det var ej en dast landets drottning som bortgått, det var landets främsta husmoder, en af dess ädlaste kvinnor, som ej för intet fått det vackra tillnamnet »den milda», och som genom sina sant kvinliga egenskaper gjort sig älskad och vördad såsom få drottningar och kvinnor i Sverige blifvit det.

Det är ej för att återupplifva hennes minne, som hennes bild i dag är synlig i Idun och som

Träsnitt efter ett porträtt af Amalia Lindegren.

dessa rader skrivas. Detta behöfs icke, ty drottning Lovisa tillhör de personligheter, som minst lätt skola glömmas, därför att hennes intressen voro mera än drottningens, voro hjärtats, voro kvinnans. Hon var en föresyn uti allt, som det åligger en kvinna att främst eftersträfvat, och det föredöme hon gaf en hvar af sitt kön framstår ännu lika klart, ehuru hon själf för längesedan upphört både att älska, hoppas och lida.

Må det dock tillåtas oss att här i korthet teckna konturen af hennes ädla bild, att i få drag återgifva hennes alltför hastigt afbrutna lefnadshistoria.

* * *

Drottning Lovisa var två år yngre än sin gemål. Hon föddes nämligen den 5 augusti 1828 i Haag.

Genom sin fader, prins Fredrik af Nederländerna, tillhörde hon Bataviens ädla stam, det stolta oraniska huset, och genom sin moder, prinsessan Louise af Preussen, härstammade hon från Hohenzollerns gamla ryktbara ätt.

Får man tro det släkregister, som trycktes i Kristiania vid tiden för

Ack, blott en droppe är ett år,
ett stänk i hafvet,
så lätt begrafvet
bland tidens böljor utan spår.

Men evighetens bilder segla
på böljans rygg,
och ljus och trygg
ses himmelen i tidens haf sig spegla.
FRITHOF HOLMGREN.

den unga furstinnans förmålning med de förenade nordiska rikenas kronprins, härstammade hon äfven i 27:de led från Norges konung Olof den helige och således i 28:de led från Sveriges Olof Skötkonung, genom dennes dotter Astrid, förmäld med Olof den helige. Redan från barndomen grundlades genom en mycket allvarlig och sund uppfostran den djuphet i karaktären, den fjärdlöshet och det praktiska sinne, som alltid utmärkte drottning Lovisa, och hvarigenom hon visade sig brås på det allvarligt anlagda holländska folket.

Denna uppfostran lade äfven fröet till den kristna tro och åskådning, som, när döden nakades henne, visade sig såsom en verklig lifsmakt, hvilken gaf henne det sällsynta lugn och den klarhet, som endast eges af en fast troende människa.

Stor vikt lades i fädernehemmet vid hennes själsodling öfver hufvud taget. Hon hade utmärkta lärare och studerade med flit och lätt-
het. Hon hade starkt utveckladt språksinne och var synnerligt road af språkliga studier. Detta förklarar den ovanliga lätthet, hvarmed hon framdeles under kort tid lärde sig fullkomligt beherska svenska språket, så att hon t. ex. i bref till sin gemål ej allenast förstod att uttrycka sig ledigt, utan ock alldeles felfritt på svenska.

Hennes intresse vidare för matematiken var i öfverensstämmelse med de praktiska anlag, hon egde; men ett af hennes förnämsta älsklingensämnen redan som barn var dock historien, och härmed sammanhängde den vid senare år allt starkare hagen för historiska minnen.

Med lifligt nöje tog hon därför kännedom om sådana platser och ställen i Norden, som voro särskildt märkliga i detta hänseende, såsom t. ex. då hon sommarsn 1864 tillsammans med sin gemål besökte Gripsholm. Detta slott tyckte hon mycket om, och hon glädde sig alltid åt att besöka detsamma, enär den rika samling⁹ historiska porträtt, som förvaras därstädes, skaffade henne ett kärkommet tillfälle att fördjupa sig i historiens minnen. I bref, hon skref till sin gemål, då denne stundom var frånvarande på längre resor, berättar hon äfven på sitt lifliga och glädtiga sätt om utflykter än till någon mera märklig kyrka, än till något annat ställe, vid hvilket på ett eller annat sätt ett historiskt namn eller minne var knutet. Under de stora krig, som på 1860-talet skakade Europa, följde hon i tidningarna och på kartan med spändt intresse händelsernas gång; särskildt 1866 års preussisk-österrikiska krig betraktade hon såsom en världs-historisk tilldragelse, hvilken skulle, som hon egendomligt nog hoppades, medföra den protestantiska lärans framgång och vidare utbredande.

Anmärkas bör kanhända, att hennes sympatier med hänsyn till detta och till 1870—71 års krig afgjort voro för Preussen, i motsats till tänkesättet såväl hos hennes gemål som hos flertalet af Sveriges befolkning samt äfven i motsats till den i Nederländerna urgamla misstron mot den uppåtsträfvande preussiska staten.

Hon egde äfven varmt intresse för litteratur och studier i allmänhet; hon läste mycket och hade ett utmärkt godt minne. Vid senare år sysslade hon äfven själf med litterära arbeten.

Så ega vi i öfversättning från engelskan, verkställd af henne, den etiskt-religiösa berättelsen »Vingårdsarbetare», hvilken sett ett par svenska upplagor; hon öfversatte dessutom en liten holländsk bok, afsedd för barn: »Förstår du Fader vår?» Den lilla boken hade varmt anslagit henne själf, och hennes önskan var, att den äfven skulle komma svenska hem och små svenska barn till godo.

Hon uttryckte sig i allmänhet skriftligen med största lätthet samt skref också mycket och gärna bref, hvilka, såsom vi redan påpekat, voro i hög grad betecknande för hennes karaktär och begåfning: hjärtliga och enkla, ofta glädtiga samt alltid fint formade; hon begagnade sig vid sin brevvevling än af franska, än af svenska språket, än sammanblandade hon båda språken, allt efter som orden föllo henne in. — Hennes handstil utmärkte sig för synnerlig elegans.

Som ung mottog hon äfven utmärkt undervisning i musik, målning m. m. och de sköna konsterna förblefvo henne också alltid nära.

Hon älskade musik och lät som drottning af Sverige stundom höra sig i den mera enskilda krets, som ibland samlades i hennes salong. Det var också hennes glädje att själf i sin tur meddela sin dotter undervisning i pianospelning och spela tillsammans med henne.

Hvad målning angår, hade hon dels medfödda anlag härför, dels hade hennes håg i detta stycke fått god näring af de rika samlingar och stolta traditioner, som hennes eget hemland gömde.

Att det nöje, hon fann i denna konsts utövande, skulle få en stor tillökning, därigenom att samma stycke delades af kung Carl, faller af sig själf. Drottningen tillbragte ofta tiden hos sin gemål i dennes atelier, sysselsatt med sitt broderi eller någon bok, och följde stundom, stående bakom hans stol, hans pensels raska fart.

Ej sällan förhade de kungliga makarna ett eller annat arbete i målning, som de gemensamt fullbordade; ett sådant var det album af s. k. »Illuminated texts», som de skänkte sin dotter samma år, hon blifvit kronprinsessa af Danmark. Det sista arbete, hvarmed de tillsammans sysselsatte sig vintern 1870—71, var i liknande stil, men hann ej afslutas före drottningens död. Kung Carl fullbordade det sedan ensam, och om den vemodiga sinnessämning, som härunder beherskade honom, bära de ord vittne, hvilka han nedskref på arbetets sista blad.

Men i det praktiska Holland kräfves äfven af en furstinna, att hon skall ega kännedom om alla de husliga ting, som tillhöra en kvinnas verksamhetsfält.

Drottning Lovisa fick därför vid mycket unga år vänja sig vid en regelmässigt ordnad tidsindelning. Studier, piano och staffli fick hon lemna för att lära sig bli förtrogen med en husmoders enkla kall, och hon var ofta som ung prinsessa närvarande både i köket och i de ståtliga holländska mejerierna för att med egna ögon se, hur man lagade mat samt beredde ost och smör.

Detta blef för hennes framtida utveckling af icke ringa betydelse. Det gjorde henne till denna praktiskt kloka och omtänksamma kvinna,

som med all rätt intog en modersplats bland Sveriges bästa husmödrar.

Under det enkla lif som fördes, då den kungliga familjen vistades på de drottningen så väl som kung Carl så kära slotten Ulriksdal och Bäckaskog, besökte hon flitigt både kök och mejeri. Den innerliga kärlek och vördnad, hvarmed de kvarlevande tjänarne på dessa ställen ännu tala om sitt forna höga »husbondfolk», särskildt om drottningen, vittnar om huru hon uppfattade just sitt husmoderliga kall.

Om alla, som tillhörde hennes omgifning, bar hon omsorg; hennes godhet och omtanke tröttnade aldrig; med alla, äfven den ringaste, var hon personligen bekant, och kunde hon bereda någon en glädje, försummade hon det aldrig. Och lika litet drog hon sig undan, då det gällde att lindra eller mildra en smärta. Så t. ex. hände det en dag, att ett oförmodadt dödsbud skulle meddelas en af omgifningen; alla bäfvade tillbaka för att bringa sorgeposten; drottningen, som ansåg detta vara orätt, framförde då själf budskapet, men på ett sådant sätt, att smärtan miste sin bitterhet vid hennes kärleksfulla deltagande.

Äfven vid sjukbädden framträdde detta hennes deltagande och vänliga sinnelag; var nämligen någon af hennes omgifning sjuk, försummade hon aldrig att personligen infinna sig, och hon gjorde därvid allt, för att upplifva eller trösta den sjuka. Mången af dem, som fordom tillhörde den kvinliga afdelningen af drottning Lovisas hof, tar ännu i dag med djup och tacksam rörelse om det hjärtliga familjelif, som här förenade alla; en hvar kände sig här ega ett hem, ett godt och värderadt hem, sådant ej alla hof hafva att bjuda sin uppvaktning och sina tjänare. En hvar visste, att man både i glädje och sorg kunde vända sig till drottningen, viss om att alltid finna varm medkänsla.

Uti drottning Lovisas husmoderliga omsorger ingick äfven en vidsträckt, rent af storartad välgörenhet, och aldrig kommo ens de största händelser henne att förgäta vare sig sina små hvardagsbestyr eller sina fattiga.

De senare understödde hon på samma kloka, praktiska sätt, som utmärkte henne i öfrigt.

Innan hon lemnade någon gåfva, lät hon nämligen först undersöka de hjälpsökandes förhållanden och pröfva sanningen af deras uppgifter; visade det sig då, att understöd verkligen vore af nöden, blef detta alltid och frikostigt gifvet; att uppsöka eländets hem och lindra nöd var alltid hennes rikaste och största glädje.

Hennes stora välgörenhetsarbete är för öfrigt både känt och välsignadt af hennes nya fosterland, och hennes namn och minne äro för alltid knutna vid flere stora barmhertighetsinrättningar i vår hufvudstad: Lotten Wennerbergs fond för hjälpbehöfvande; Tysta skolan, Prinsessan Lovisas minnesfond, Drottning Lovisas understödsförening m. fl.

Drottning Lovisas ädla och rika begåfning dolde sig under hennes anspråklösa, blyga väsen, hvilket i hög grad försvårade hennes ställning att såsom det en drottning egnar och anstår vara sitt hofs och sitt lands förnämsta, förbindligaste och behagfullaste dam.

En henne närstående person har yttrat, att

hon tillhörde detta slag af på en gång tillbakadragna och innerliga naturer, som, ehuru mäktiga af en hängifvenhet utan gräns, med en liksom medfödd skygghet både öfver sina djupaste känslor och öfver sina ädlaste handlingar kasta en slöja, hvilken världens blickar sällan lyckas genomtränga.

Hon var visserligen road af sällskapslivet och deltog gärna i hofvets glada förströelser, men det var dock först i den trängre kretsen, som hennes personlighet fullt gjorde sig gällande. Hon var då vanligen öppen och glädlig, uttalade lifligt sin mening om dagens händelser och roade ofta särskildt sin gemål med sina muntra, stundom humoristiska infall och berättelser. Mer än en af de personer, som tillhörde den närmaste hofkretsen, vet berätta om huru sprittande liflig, huru ofta nästan barnsligt glad den för den utanförstående världen så tillbakadragna, nästan stela drottning Lovisa kunde vara.

För öfrigt var hon i besittning af personligt mod och en viss oförskräckt käckhet, som kom henne att med förkärlek egna sig åt en eller annan sport; när t. ex. prinsessan Lovisa om somrarna fick undervisning i att simma, deltog drottningen häri och upphann snart en ganska stor skicklighet i simkonsten. Hon red äfven utmärkt väl och var ofta sin gemål följaktig till häst. Särskildt såg man henne ej sällan spränga fram vid hans sida under de manövrer, som på 1860-talet företogs i Skåne, Vestergötland o. s. v. Hon var då ofta klädd i en dräkt, som öfverensstämde med den uniform, konungen bar, och det högresta konungaparet erbjöd vid dessa tillfällen en ståtlig anblick.

(Slut i nästa n:r.) Cecilia Holmberg.

Nyårsnatt.

*På mitt rum invid hamnen jag ensam satt
Och hörde ångvinschen skramlande gå.
Det var mörkt och kulet i nyårsnatt,
Och himlen skymdes af skyar grå.*

*Men vid hamnen där brinner lykta'n,
Och tjärblöss kasta sitt rökiga sken,
Och sjäare svettas, och senfulla knän
Under bördan svikta i natten se'n.*

*Det är ifver ombord, det är brådska i land,
Skarpt ljuda styrmans kommandoord,
Ty klockan fyra hvart enda grand
Skall vara stufvad och klart ombord.*

*Minuterna jaga hvarandra och fly,
Som böljor jaga hvarann' på haf,
Och i morgon, förr'n dagen hunnit gry,
Har kaptenen order att ge sig af.*

*En skuta han har så solid och god,
Re'n tjogtals duster hon pröfvat har,
Och därför med lugnt och glädtigt mod
På nytt mot storm och böljor han drar.*

* * *

*Jag pröfvat lifvets stormar också
I mängen dust under lustrer sju,
Och äfven jag skall i morgon gå
Att pröfva mot dem en dust ännu.*

*Ack, skall jag väl komma lyckligt i hamn
Eller krossas i bränningen och bli vrak?
Skall jag slutas i fräsande böljors famn?
Det vet jag ej — det är stormens sak.*

*Ty stormen rår på oss alla ändå:
Atlantångarens mäktiga skrof
Som nötskal han bräcker, och seglare små,
De gå blott så länge som han ger lof.*

* * *

*På mitt rum vid hamnen jag sitter allen'
Och hör ångvinschen skramlande gå,
Jag stirrar på tjärblössets rökiga sken
Och på de seglande skyar grå.*

*Lycka på färden, du ångare god!
Må vinden blifva förlig och blid,
Ty styrka ej hjälper, ej hjälper mod,
Om du kommer på allvar med stormen i strid.*

L. A. A.

Nyårsönskan.

Af Ave.

Hvarje nyårsdag är en nyss öpnad portal, genom hvilken aningen och hoppet blicka in i framtidens oändliga perspektiv, vid hvars synrand himmel och jord smälta samman.

Nyårsdagen är ungdomens dag, den ungdoms dag, som i en framtid skall upptaga kulturarbetet och blifva villiga eller ovilliga arbetare och redskap för världsstyrelsen och framåtskridandet; därför vill jag på denna nyårsdag uttala en önskan, bedja en bön för vår ungdom rörande en af lifvets viktigaste angelägenheter.

En gammal nyårsönskan till ungdomen, fordorm gängse bland den skånska allmogen, hade följande lydelse: »Ett godt nytt år, lycka och välsignelse, en bra fästmö (fästman) och allt hvad som kärt är!» Och det allvarliga tack, som följde på denna nyårshelsing, vittnade om, att man förstod den djupa innebörden däraf.

Nyare tiders lättfärdighet parodierade den vackra helsen, och ungdomen lärde sig att ohöfviskt skämta öfver den tillönskan om ett godt äktenskap, som däri innefattades, och snart utgjorde själva äktenskapet ett stående skämt för unga och gamla. Och så är det tyvärr ännu, och det är på denna punkt jag vill inlägga ett godt ord för ungdomen.

Här klagas, och det med rätta, öfver det allt mer och mer tilltagande föraktet för äktenskapet och de däraf följande lättvindiga skilsmässorna mellan äkta makar; man beskärmar sig ännu mera lättvindigt öfver brutna trolfningar, och icke minst klagas man öfver den tilltagande barnkurtisen.

Barndomen är lifvets hjärtblad; på dem röjas den inneboende arten, men i människolifvet utveckla sig hjärtbladen oftast efter den form, som barnfantasiens upptagit, och denna form röjer sig i barnens lekar. Barnkurtisen är en afbildning af de vuxnes lek med trolfning och äktenskap, och den leken är lika vidt skild från själsfriska barns lek: »Far, mor och barnen», som verklig kärlek är skild från den nu till »firtation» omklädda gemena kurtisen.

I hem, hvarest äktenskapet hålles heligt och i ära, där leka barnen far och mor utan afseende på kön, och familjen kompletteras lika bra med ett par träpallar eller dockor som med lekkamrater. Men barnkurtisen — Dock, låtom oss ej ens nämna denna styggelse på den unga, friska nyårsdagen, på framtidens gryende dag, utan kastom öfver den ett täckelse så tjockt, att vidundret kväfvades därunder och skaffas ur världen för framtiden!

Iföräldrar och I alle, som hafven ett godt ord att säga i hemmen, tillåten aldrig eder själfve eller någon annan att hos eder skämta med och öfver kärlek och äktenskap, och skämten aldrig med barnen om dessa så djupt allvarliga ting! Hos somliga barn försäkras dylikt ohöfviskt skämt så svåra obehag och lidanden, att ingen vuxen, i dessa stycken förhärdad människa kan ana eller mäta dem.

Aldrig går det ur mitt minne, hur jag som barn fruktade, afskydde, ja, hatade en krymping — en på krycka stödd hustru — som, hvar hon än såg mig, skrattande sporde mig, om jag ej ville ha hennes fosterson till fästman. Hon roade sig troligen öfver min rådsla, vtan en aning om hur ofta jag önskade lifaet ur både henne och den lille pojken, som afskydde mig lika grundligt som jag honom.

Hvarje tanke på min konfirmation, till hvilken jag eljes längtade som till ett medel för närmare kännedom om Gud, förbittrades vid tanken på, att samme förhatlige gosse skulle blifva en af mina läskamrater, och att vi båda hade samma väg att vandra till presten. Och aldrig, hvarken under den tiden eller sedermera, utbytte vi två läskamrater ett enda ord eller en helsen med hvarandra.

Dessutom förbittrades mången dag och timme för mig under min barndom af tanklöst och obarmhertigt skämt af syskon och så kallade trotjänare, skämt, som hos mig uppväckte vedervilja och otacksamhet mot yngre och äldre ogifte män, hvilka hade den vänligheten att förse det alltid läshungriga barnet med goda böcker. Den strid, som detta skämt uppväckte mellan mitt kunskapsbegär, min naturliga tacksamhet och min vedervilja mot de oskyldiga personerna, stegrade sig stundom till verklig förtviflan.

Är icke ett skämt, som kan hafva en dylik verkan, både ohöfviskt och syndigt?

Samma slags skämt verkar naturligtvis olika på olika naturer, och det mest vanliga är väl, att en förderflig, en olycksbringande brådmognad blir följden däraf. Aningar, fantasibilder, känslor, hvilka ännu borde hafva slumrat liksom hjärtbladen i fröet, tills vårsolen kom, väckes till ett sjukligt drifhuslif i barnets själ, ett lif, som äfven ger sig uttryck i kroppslig ohelsa, särskildt under öfvergångsåldern. Men äfven om barnen undgå de svåraste följderna af de äldres tanklösa ord, så anställa dessa dock på flere andra sätt skador, som förvrider riktningen af mången ynglings och mången flickas lefnadslöpp.

En viss förhärdelse inom känslolifvets område blir i hvarje fall den naturliga följden

af slikt skämt, äfven om ordalydelsen däri säges vara oskyldig. De finaste hjärtesträngarne blifva ostämnda vid en sådan grof beröring med det låga och simpla, och den inre människan förlorar lätt örat för livets skönaste harmonier, för samklangens emellan den mänskliga och den gudomliga kärleken. Och därmed går äfven den högre uppfattningen af äktenskapet, såsom varande en af Gud helgad stiftelse, förlorad; dörren blir öppnad för vare sig en Tolstois munkfantasier eller den s. k. fria kärlekens läror, båda lika osunda och ofärdsbringande för samhällslifvet.

Genom en urvattnad eller rent af förvärd uppfattning af äktenskapet inledes en massa förbindelser, hvilka i några fall få form af trolofning, men genom vana fått sin riktiga ironiska benämning, *förlofning*, emedan prep. för där lika gärna kunde skrivas framför verbet *löpa* som *lofva*. Hur ofta har ej ett skämt med den ena eller kanske båda parterna i en sådan förlöfning anstiftat äktenskap emellan personer, hvilka sedan ej högre önska än att bryta det tryckande bandet. Och hur ofta har ej en ung flicka genom sina anhörigas skämt och påtryckning blifvit inledd i en förlofning, som, vare sig att den slutat med brytning eller vigsel, blifvit olycksbringande för både henne själf och andra?

Världskloka anhöriga, människor som blott ha öga för det handgripliga i lifvet, begagna ej sällan med full afsikt detta olycksaliga skämt för att främja själfviska giftermålsplaner, och hos dylika människor är förhärden så stor, det låga och egennyttiga har blifvit till den grad ett med deras tankegång, att de drista öppet berömma sig af att ha lyckats i sina afsikter. Men ve den dotter eller son, hvilken, sedan saken tyckes vara afgjord, uppvaknar till bättre medvetande och korsar sådana föräldrars beräkningar. I den strid, som då skall utkämpas, gäller det, om de unga, de som skola göra framtidens kulturarbete, genom hemlifvets förmedling kunna till fäitrop taga: »Gud med oss!» I annat fall slår en strid blodiga samvetssår hos så väl segrare som besegrade.

Det är härligt att vara ung och att genom nyårsdagens öppnade portal blicka in i framtidens perspektiv med glad aning, godt hopp och friskt mod. Därinne i de härliga pelargångarne ligga livets många uppgifter, höljda af rosenfärgade flor; tanke och hand längta att få upptaga en eller flere däraf och bära dem vidare fram till utveckling. Men i ett kapell, skimrande i morgonglöd, står ett altare med en beslöjad gestalt, till hvilken blicken höjes med blyg vördnad, och till hvilken hjärtats aning närmar sig i hvita rentvagna kläder.

Stör ej ungdomens nyårsdag och heliga nyårsfröjd genom ett brutalt skämt eller ett fräckt bortslitande af slöjan, bakom hvilken idealet fanns, men som kanske, i samma stund det vanhelgades, utbyttes mot en vrångbild! Har du rätt och allvarligt sökt värna om de dig anförtrödda unga själarna, så skola de nog, med den Högstes hjälp och ledning, finna både de rätta lufsuppgifterna och »den rätta» därinne i det glansomgifna kapellet. Allt hvad du där vid lag ännu har att göra är att kärleksfullt råda, där råd kräfvades, samt att lägga allt i dens händer, som låter nyårsolen på fästet och nyårsolen i människohjärtat uppgå och sprida ljus öfver lifvet. Ty icke blind, icke i mörker skall du låta din son eller din dotter nalkas nyårets portal eller famla sig fram i lifvets pelargångar.

Söderns hedningar, som satte lifvets mål i

jordisk skönhet och njutning, afbildade kärleken blind eller med bindel för ögonen. Men så utbyttes också bland dem den rena, ur hafsskummet formade kärleksgudinnan, Afrodite, mot hennes sinnliga vrångbild, och människolifvet blef också därefter.

Våra nordiske förfäder hade icke blott en klarögd Balder och en in i döden trogen Nanna, utan äfven en Freja, som förblef trofast mot sin make, äfven sedan hon förirrat sig in i jättevärlden. Och så sjöngo äfven barderne om Balders son, Forsete, den mest sannfärdige och mest rättvise bland alla åsar, just emedan han var född af kärlek och trofasthet.

Med en sådan fäderneärfd lifssyn, upplyst och förklarad af kristendomens eviga nyårs-sol, höfves det oss att i kärleken och äktenskapet se instiftelser, hvilka vi ej, utan att förderfva oss själfve och nästan, kunna göra till föremål för ohöfviskt skämt eller låga beräkningar.

Må vi sprida ljus öfver den jordiska kärlekens sanna väsen och natur, så att de unga ej må famla därefter i blindhet; men må vi då också vakta oss för att förvxla den blinde guden och hans okyska mor med den äkta kärlek, som våra förfäder sågo afbildad i Freja och Nanna. Denna kärlek, då den uppenbarar sig i lifvet, i ett kristligt äktenskap, är en fortsättning af den bröllopsfest, där all ren kärleks källa gaf det ädlaste vinet till sist. Det är också om en sådan äkta kärlek, hvilken mognar med åren, som en berömd nordisk skald har uttalat den sanningen, att man blott förstår det riktigt grundligt, som man först lärt sig att älska.

»Man icke mer predike,
att kärleken är blind;
där blir ett ljusets rike,
hvar den får strömma in!
Och aldrig här på jorden
man klok på det är vorden,
som man ej först fick kärt.»

Och så nu den gamla allvarliga nyårsönskan till ungdomen: Ett godt nytt år, lycka och välsignelse, en god make och allt hvad som kärt är!

Antagligen

hafva de flesta af Iduns läsarinor redan i god tid förnyat prenumerationen för att försäkra sig om tidningens erhållande i rätt tid på det nya året. Skulle någon emellertid ännu hafva uraktlåtit detta, bedja vi få erinra om, att sent ankommande prenumeranter löpa risk att aldeles gå miste om de första numren i den nya årgången, emedan upplagens storlek i god tid måste bestämmas, och om den blifvit utgången ej utan alltför stora omkostnader kan nytryckas. Skäl torde därför vara att oförtöfvadt prenumerera och förmå edra bekanta att göra det.

Prenumerationspriset å Idun och Iduns Modetidning för det kommande året återfinnes under titelvignetten å första sidan. Märkas bör, att prenumeranter å Idun jämte Modetidningen för minst ett kvartal erhålla som gratisbilaga med sista januarinumret »Gösta Berlings saga», hvilken vid Iduns senaste stora pristäffing belönades med högsta priset 500 kr. Vi hafva nödgats vidtaga denna lilla kombination på grund af de stora kostnader, som framställandet af denna gratisbilaga betingar.

Vid prenumerationen, som helst bör ske å närmaste postanstalt, kan den beställningsblankett användas, hvilken finnes till urklippning i det cirkulär, som medföljde n:r 50 af Idun.

Under förhoppning att på det nya året få helse ej blott alla våra förutvarande prenumeranter välkomna åter, utan äfven en stor skara nya med dem, tillönska vi alla våra läsarinor

ett i alla afseenden godt nytt år!
Redaktionen.

»Husets hjärta».

»Poesien» och »prosan» följas troget åt i lifvet, likvisst oftast så, att prosan tar ut längsta stegen, medan poesien håller sig på efterkälken.

Jag talar åter till de unga fruar, som kärleken lockat att lemna sitt ljusa, leende barndomshem — för att pröfva egna vingar.

Hur många gång vänder ej tanken åter dit och dröjer där med saknadens och längtans vemod. Men öfver ett själfskapadt öde eger ingen rätt att klaga! Och har du mod i bröstet, bär du ditt närvarande med glad min, om också från ögat fälles en tår — då ingen ser det.

Du ville ju själf så ha det! Du drömmer åter och åter om dessa föredande sjöfärder, där du i matrosdräkt fick spela sjöman, där du fick sitta vid styret, fick visa ditt mod, då vågorna fräste. Du landade vid en idyllisk holme och vandrade vid »den rätte» styrmannens sida bland ängens blommor och tänkte blott: »lifvet är poesi!»

Visst blef mamma litet orolig, då hon såg dina rosiga kinder och strålände ögon, under det du kastade dig om hennes hals och hviskade: »Mamma — mamma — tänk — han har friat!»

»Barn, hur barnsligt! Albert är ju ingenting och har ingenting. Och du ett barn och pappa så allvarligt! Slå de där tankarne ur hågen och dröj i 10 år med att begära, att man släpper världen på dig. Stackars lilla barn!»

Och mammans tårar föllo på dina friska kinder, följda af den ömmaste moderskyss.

Och så gick det, och så var det, och så blef det under tvänne år. Då hade Albert blifvit notarie, läst, arbetat och sporrats af sina drömmar och förhoppningar.

Och så blef bröllop! Siri fick eget hem, en vacker utstyrel, tre små soliga rum och kök, en näpen jungfru, litet visst om året af pappa på bröllopsdagen för egen del och af mamma löfte om råd och dåd till husbehof.

Så långt hade poesien varit Siris trogna följeslagare. Nu började prosan att röra på sina långa ben för att vid lämpligt tillfälle stiga in genom dörren. Hvem minnes ej första månaderna i » eget hem», där allt har nyhetens behag, då sinnet vaknar till intresse för hvarje liten småsak, hvarje detalj, då man putsar och fejar och lyss, då tiden lider, efter mannens välbekanta steg i tamburen och efter den kära stämman, som frågar efter »frun», hvilken står gömd bakom dörren för att kasta sig om hans hals och därpå föra honom till bordet. — — —

Albert satt tyst en stund, liksom villrådig, hur han skulle börja . . .

»Hm, Siri lilla — Marie lagar just inte så bra mat! Minns min lilla vän, hur annorlunda mamma hade det? I morgne voro äggen hårdkokta och kaffet kallt. Bättre att vi tagit en tarflig jungfru än denna lilla kokett, som krusar sin lugg, under det äggen bli till stenar och biffen brännes vid. Men du ville ha, bevars, en fin jungfru och tog så din egen lilla kammarsnärt! Hvar är allas vår gamla »moster Kajsa», som så lofvade titta hit alltemellan och se, hur du reder dig i hushället?»

Och så gick det några gånger. Än var det skämt, än blef det allvar, än var sol, än var dimma.

Men under årens lopp blefvo prosans steg allt tyngre, allt längre.

Siri! Har du läst »Amtmannens döttrar» af en norsk författarinna? Läs den eljes och sök att bekämpa prosan! Läs, huru »husets hjärta» måste sköta och ansa hemmets tusen osande lampor, huru man kan lyckas få dem klart brinnande, huru man måste betvinga allt och glömma sig själf för hemmets lycka! Sök oaktadt allt att behålla någon del åtminstone af poesien; den

kastar ett rosenskimmer öfver det anspråkslösaste hem; och var viss — den är ej död, den sofver! Slå bort förtretet och misstråkningen! Var ljus, var glad som förr, och du skall åter höra Alberts ifriga stämma fråga: »Hvar är frun?» Och om du också ej står gömd bakom dörren för att kasta dig om hans hals, så ropa ett glädt: »välkommen!» — Ljus och skugga vexla om i livet, men du måste ständigt förblifva »hemmets poet».

Zam.

En konstnärshistoria
af Henning Berger.

Bel. med hedersamt omnämnande vid Iduns
stora pristäffing.

Han hette egentligen Samuel, men förkortade namnet till Sam och stafvade det, hvarför vet jag ej, med Z. Måhända af oppositionslust eller kanske af »signerings-snobberi» som hans vän, målaren, uttryckte sig.

Ty Zam hade också varit artist, »målare», och nu var han död. — Jag tycker mig se tidningsnotisen: »Ett uppseendeväckande självmord, som i djupa kretsar väckt innerlig sorg och deltagande» o. s. v., o. s. v. —

Vi sutto tillsammans vid en likör, hans vän L., en berömd landskapsmålare, och jag, och naturligtvis talade vi om Zam. Vi talade och talade, d. v. s. L. talade och jag lyssnade, då och då görande ett inpass för att få honom att berätta mera. Och det var ingen konst; han hade ständigt rest tillsammans med Zam och fann nu liksom ett visst nöje i att fragmentariskt porträttera honom. Han talade hastigt, kort, med underliga tonvikter och modulationer, blef ibland patetisk, skrattade till emellanåt och beledsagade sina ord med lifliga gester. Det blef en underlig skissartad biografi, med en fläkt af färg och pensel alltigenom, icke så mycket för uttryckens som framställningens skull. Han gjorde ett utkast af sin döde väns lif, och jag tog det till en studie, ej såsom en minnesruna — Zam var ju nästan okänd! — utan en teckning med knif och penna på tonpapper!

Men det är L., som talar:

»Du vet,» började han, »att han ständigt vurmade för måleriet. Redan som liten, liten parfvel brukade han laga, att han kom upp i Nationalmuseum, och där stod han och betraktade kopierarne i tafvelsamlingen, tills han blef tillsagd att aflägsna sig. Och hur han klottrade af allt på allt, ända till dess man började tro, att han verkligen hade »anlag». Och hur han försummade skolan och för resten allt, utom sin teckning och målning! Märkvärdigt att han redan vid så unga år vågade opponera sig. Men det låg i honom. Du minns väl, hur förvånad Herlin blef, då Zam förklarade sig ej vilja rita af gumman Minerva af gips, utan påstod det vore lämpligare, åtminstone hvad honom beträffade, att kläda ut en lefvande flicka till Minerva för att tjänstgöra som modell. Eller när han ritade af gubben vid sin pulpet, så likt och likväl så slarfvigt, eller då han i Mentzers kartbok eller på svarta taflan gjorde de bizarraste utkast och glömde stryka ut dem.» — — —

L. tystnade ett ögonblick, tände sin cigarett och fortsatte sedan i förändrad ton:

»Du vet, han slutade i fyran och började i slöjdskolan för att se'n komma in på akademin. Ty nu skulle han utbildas till ar-

tist. Men där var han ej länge. »Den där smörjan kan jag ju», brukade han säga, »och för resten — anser jag det inte lämpligt.» — Det var då nu hans mani förstas att aldrig anse något »lämpligt». Så målade han ett tag för Grabow, Gud vet om han ej tog ett par lektioner af Wallander också. Men det var inte heller lämpligt. Utan se'n började han måla på egen hand. Och ser du, nu först började han sin bana, åtminstone sade han så. Det var för resten en alldeles märkvärdig talang till pojke. Men det var som jag säger medfödt. Han behöfde aldrig mer än ta i en pensel och göra en sju åtta drag, så var ett konstverk färdigt. Och aldrig något fusk, aldrig något underligt. Det var en riktig öfverdängare, var det! Och realist ända ut i fingerspetsarne. Och parisare och något mer ändå, något obegripligt, som jag inte vet, hvad jag skall kalla det för. Det var en elegans och en nonchalans — ja du, som inte ä' artist, kan inte fatta det där! Men ser du, den där van Beer t. ex. ä' också elegant, men det är något så petigt och tillgjordt, och det var det aldrig hos Zam. — Och allting målade han: landskap, genrer, stilleben, porträtter. Och figurmålare se'n! Men landskap va' han allt styfvast i ändå. Och så'na snobbiga motiver! Och hvilken uppfattning se'n! Och ändå va' han aldrig nöjd, utan bara förstörde allt, hvad han gjorde. Tänk dej, inte en enda tafla såld! Inte en! Kom någon utom ateliern, så hade han skänkt bort den. Men han var ju rik och målade för sitt nöjes skull, eller rättare sagt för konstens skull. Ty han var en passionerad konstnär. Öfverproduktiv som man säger. Gud, hvilka färg- och materialräkningar! Och sådana ateljerer! Alltid nya, hvart han kom. Du skulle sett en, vi hade tillsammans i Paris. Fullkomligt japanesisk stil, med äkta japanska varor förstår du! Alldeles som en scen ur Mikadon. Det var stil må du tro. Och de andra va' något till afundsjuka. D. v. s. de som fingo tillträde. Ty han, Zam, umgicks ju knappt med någon. Men Spada var där en gång, förstår du! Vet du, hva' han sa' om Zam? — »Han målar ihjäl sig,» sa' han! Men Zam bara flängde omkring sig och tog dussintals studier och skisser. Skisser va' hans svaga sida. Nästan allt han gjorde va' bara skisser. Han arbetade verkligen sällan ut någonting. Men inte va' han lat för det. Han brukade säga. »Jag ä' bara en skiss själf.» — »Men de ä' de styfvaste», — la' han till, och så log han sitt vackra, melankoliska leende, och ser du, det tog bort själfberömmet i orden! — Han var allt mycket egenkär, Zam, men det hade han då också rätt till. Kritik tålde han inte gärna, men det måste man!»

Här gjorde L. en paus, drack ett glas likör, rökte några bloss och stirrade tankfull ut i rymden, som mindes han några flydda glada stunder. Därefter började han åter i något forcerad ton:

»I Italien hade vi så fullt med utkast, att vi brände en hel hög.»

»Där gå många tusen kronor,» sa' han då. Där målade han akvarell alldeles vildt à la Lundgren. Ibland pasteller, mest porträtter i så fall. Men landskap i olja voro hans specialitet i alla fall. Naturligtvis var han friluftsmålare. Han visste icke, hur naturtroget han ville ha' det.»

En' gång hade han en vinterstämming fullt färdig. Det var en fyra, fem träd i rad — i perspektiv, förstår du! — ett stycke gär's-

gård och en stor sten och för resten ett öfverdådigt lyckadt experiment med kremserhvitt. Det snöade, ser du. Du kan inte föreställa dig hvilken effekt! Jag saknade ord, men bråkade bara med honom, att han skulle ha' den på utställningen. Jag gick ut för att få hem ett par bekanta för att öfvertala honom. Ty det var ju rent af ett spektakel, att en talang som hans skulle blifva totalt okänd. Nå, kan du tänka dig, hvad jag finner, när jag kommer hem? — Taflan öfverstruken! Öfverstruken, hör du! Det var otroligt, men sant, som det heter. Men då blef jag arg och höll en lexa för honom, som dugde. Hvad tjänade det till att kluttra beständigt, om ingen skulle njuta och beundra mästerverken, hva? Eller trodde han konsten vore till för att begravas?

Meu han bara skrattade!»

L. afbröt ånyo. Vi togo på oss rockarne, ty det började bli kallt, och vi sutto ute. L. fortsatte långsammare och liksom tänkte han efter, hvad som borde sägas:

»Nå, så får han en dag fatt i en roman af en nästan okänd tysk författare. Den handlade om ett par konstnärer, tror jag, och, kan du tänka dig, när han läst boken, ville han inte måla mer! Han var trött, sa' han. På ett år så rörde han inte vid en pensel. Han påstod sig inte kunna »fatta konstens betydelse,» »tviflade på sin kallelse» o. s. v. Har man hört på maken? Konstens betydelse! Du store!

Men så gjorde vi en tripp öfver Medelhafvet, och nu vaknade artisten igen. Han började måla mariner. Det blef något extra, må du tro! Solnedgångar på långa, smala dukar, bara himmel, vatten, sol och ett par fiskarbåtar. Och så breda, enkla ramar, som frambölo det målade bättre. Jag lyckades få ett par af de där bitarne, du kan få se dem, när du kommer hem någon gång. Så flackade vi härs och tvärs en tid, lefde äkta, oförfalskad konstnärslif, målade både likt och olik — det var en tid med stora vidder, härliga vyer och sol och luft och leende — en tid, som aldrig kommer åter! Men så dog min far, jag måste resa hem, och vi skildes på ett år. Men, Gud vet hvad som hände honom det året! För när jag våren därpå träffade honom i Paris tillsammans med Birger och Edelfelt, var han till den grad förändrad, att jag tviflade på, att det var samma person. Du kan aldrig tänka dig, hvilka uppträden jag nu fick bevittna! Excentrisk, extravagant hade han ju alltid varit, men nu var han rent af galen. Ja, galen! Komplet vanskinnig. Hvar han hållit till det där året, var omöjligt få veta. Han hade kommit till Paris strax före mig, ingen visste hvarifrån. — Jag har ofta tänkt sedan, att det var någon olycklig kärlek med i spelet, men det yttrade sig inte på det viset. — Det året han fick idén att sluta upp att måla, slog han sig på politiken och blef socialist och nihilist, och Gud vet allt hvad för »list» han då va', han kom till och med in i politiska sällskaper i Paris, men det gick lyckligtvis öfver. — Herre Gud, frisinna ä' vi allihop, men, hm, ser du, för en artist får konsten lof att inta främsta rummet! — De där dumheterna — jag talar ur konstnärssynpunkt — kommo inte nu, inte heller minskad arbetslust — tvärt om, det var rent af otroligt, hur han målade. Det blef en riktig mani. Och nu var det inte längre skisser, utan nästan ängsligt, minutiöst utarbetade dukar. Då och då fick han ett anfall af sitt gamla sätt och föll in i ett riktigt »klatschmanér», klämde

ur tuberna direkt på duken och målade i hastigheten med bara fingrarne, kom med de vildaste färgblandningar, motiver, toner och framför allt ljuseffekter — och förstörde se'n alltsammans!»

L. drog andan och såg på mig; det syntes, att hans egna ord grepo honom. Han började strax igen i brådskande, nästan darrande ton, som på en scen skulle hafva gjort en storartad verkan:

»Ock alltid var det landskap, än här och än där. Du skulle ha sett honom vid sitt staffli ute på landet någonstans. Han bokstafvigen greps af naturen. Jag kommer ihåg ett uttryck ur någon roman, som jag läst: »han riktigt brottades med naturen.» Och det passade in här. Med håret i oordning och glänsande ögon tog han — en inkarnation af den nutida konsten! — sceneriet framför sig och fästade det liksom med våld på duken. Han efterhärjade icke, han skapade. Han fördubblade motivet, hans realism blef idealisk. Han gjorde underverk och öfverträffade sig själf. Jag påminner mig några ord af Larsson, — Marcus, inte Calle, — Zam liknade för resten i många fall den förres lidelsefulla natur, — som han lär ha yttrat vid en solnedgång: »ä, de' ä' bara fusk de' där!» Och så fattade Zam naturen nu. Det var ett slags stohetsvansinne, tror jag. Han blef vild, då han t. ex. icke kunde framställa solens glittrande brytning mot en plogbill. Och aldrig blef han nöjd, aldrig lyckades något. Han försökte sig på de svåraste uppgifter, målade, kan du tänka dig, en gång middagssolen! Han ville göra det omöjliga möjligt och gaf sin misräkning fritt utbrott. Hans talang var uttömd, han stod på vansinnets gräns, hade öfverskridit den, hade målat sig galen — jag kom ihåg Spadas ord!»

Åter tystnade L. och började åter med bruten röst:

»Han magrade förfärligt under dessa hjärnans strider; jag fick honom hem hit sjuk till själ och kropp. Läkarne förbjödo honom att ens se åt paletten, jag försökte förströ honom på allt sätt och vis, men nu försjönk han i dyster melankoli och ville absolut intet. Så kom då katastrofen. Trots alla förbud började han måla en bit från Djurgården, en regnig höststämning; lefde än en gång upp i denna sin sista produkt, men fullbordade den aldrig. »Ingen förstår konsten», sade han en kväll till mig. De voro hans sista ord. Midt i natten sköt han sig.» — (L. torkade sig hastigt och, som han trodde, för mig omärkligt i ögonen.) — »Han hade inga anhöriga, utan R. och jag föranstaltade om begrafningen.» (Här följde en liten paus.) »Zam var en talang som ingen, en vän som få och oförstörd till och med af sig själf. Jag ber dig — gör inga reflexioner, det vore, som Zam brukade säga, »inte lämpligt!»

Vi drucko långsamt ur vår likör och sutto sedan en lång stund tysta. Därefter började vi tala om gladare saker. — — —

Kvinnorna höja sig öfver männen i moralisk storhet; det gifves ingen dygd, ingen uppoffring, ingen heroism, hvori de icke öfvergå männen; men när de en gång störta i afgrunden falla de hastigare och djupare än männen, och det af två skäl: de hafva mera lidelse och mindre hederskänsla.

O. Feuille.

Husmoderns räkenskaper.

Prisbel. svar å prisfrågan XLII.

Hvarje husmoder borde anse det såsom sin plikt att föra räkenskaper öfver lefnadsomkostnaderna för året, i synnerhet om ej mannen alls befattar sig därmed. Huru skall annars en hustru, äfven om hon har reda på sin mans inkomster, kunna beräkna, hvad som inom hushållet t. ex. får åtgå i månaden, om hon ej för några räkenskaper öfver utgifterna? Den husmoder, som har sina bestämde hushållspengar, får ju någon aning därom, men låtom oss tänka på alla de, som gång efter annan erhålla en liten summa af sina män, hur litet eller intet veta de, till hvilka stora summor dessa små snart belöpa sig! Kanske får, bland de omtalade husmödrarna, en och annan höra mannen beklaga sig, att »det åtgår så mycket pengar», och dessa ville jag bedja: anse ej alltid denna klagan obefogad, utan pröfva, om det finnes någon grund härför! För att bäst kunna verkställa denna pröfning, måste man först lära känna mannens ekonomiska ställning (hvilken hvarje man genast borde göra klart för sin hustru) samt föra räkenskaper, så att man åtminstone någorlunda kan bedöma, om utgifterna stå i förhållande till inkomsterna. De husmodrar, som önska att på ett enkelt sätt kunna föra sina räkenskaper, vill jag nu gifva en liten handledning.

Jag anser det bäst att för detta ändamål hafva tre böcker, en större och två mindre (treffiga sådana kunna fås i hvarje bokhandel). Vi börja alltså med den största och anbringa på permen en liten lapp, hvarpå skrives: »Hushållsbok» år 18... Om ej boken förut är upplinierad, anbringar man på hvarje sida i bortensta kanten tvänne kolumner, öfver hvilka skrives *kronor, öre*, och på första sidan antecknas på öfversta raden: »Inkomster» och på den andra: »Utgifter», hvarefter dessa inskrivas, hvar på sin sida jämte datum. I denna bok antecknas endast hvad som användes i mat och dryck för hvarje månad, och då månaden är tilländagången, summeras inkomster och utgifter i hop hvar för sig, för att man må kunna pröfva om de gå ihop, samt se, hvad hvarje månad kostar.

Den andra boken begagnar jag till »mina egna utgifter», linierar upp den på samma sätt samt antecknar däri blott hvad jag för min egen del erhållit och använt till kläder m. m.

Vi komma nu till boken n:r 3, som äfven kan anses för en slags afslutningsbok; den innehåller: »Utgifterna år 18...»

I denna bok antecknas alla de utgifter, som man just ej kan kalla för »de dagliga», men som förekomma under året, såsom hyra, vedbrand, tjänarnes löner, enskilda uppköp, resor, nöjen m. m. Bokföringen afslutas mycket lätt, då året är tilländagånget, genom att först i hushållsboken summera ihop det belopp man har fått för hvarje månad samt därefter inskrifva dem i boken n:r 3. På samma sätt förføres med boken n:r 2, hvarefter man summerar ihop alla utgifterna gemensamt. Hvar och en kan på detta sätt ganska noga få reda på lefnadsomkostnaderna för året. Kanske tycker någon, det är besvärligt att härtill begagna tre böcker, men då är detta lätt afhjälpt, med att endast begagna en stor och blott lemna några blad emellan hvarje anteckning.

Så till sist, mina kära husmodrar, skulle jag vilja gifva eder ett vänligt råd: Lefven aldrig öfver edra tillgångar!

»Via.»

»Eucalyptus globulus.»

Ett reseminne.

Det är nu snart fyra lustrer förflutna sedan dess! Ung, glad och oberoende var jag med min man stadd på en resa i Italien. Komna ifrån Frankrike hade vi genomströfvat större delen af norra Italien och anlände mot hösten till det gamla Roma, hvarest vi ämnade slå oss ned för en längre tid för att söka göra oss hemmastadda i konstens hufvudstad, studera dess skatter och njuta af lifvet. Till omväxling med besöken i muséer och härliga bygge-

nadsverk, trötta på promenader i vagn på *Corson* eller till fots på *Monte Pincio* och som ombyte från det glada lifvet på de stora kaféerna, styrde vi emellanåt kosan till landsbygden, intogo vår middag på någon anspråklös *trattoria*, sågo oss om i trakten samt återvände på aftonen till vårt komfortabla hotell, trötta, men vanligtvis nöjda med en angenämt tillbragt dag. — Ur minnets lustgård har jag plockat en enkel blomma från en af dessa små utflykter — måhända vill någon af Iduns läsarinor skänka den en kort stund.

Ett stycke utanför Rom, i en fordom osund nästan öfvergifven trakt, ligger kyrkan *S:t Paolo alle tre fontane*. En solig höstdag, då morgondimman ännu låg tung öfver Albanerbergen, företogo vi en färd ut till denna — eller rättare dessa kyrkor, ty en komplex af trenne sammanbyggda kyrkor, grundade på den plats, där Apostelen Paulus ljöt martyrdöden, bär namnet *S:t Paolo alle tre fontane*. Under vägen, som genom Porta S:t Paolo förde oss förbi protestantiska kyrkogården, *Cestinspyramiden* m. fl. intressanta ställen, sysselsattes dock våra tankar hufvudsakligen med att i minnet framkalla, hvad vi hört och läst om den uppoffrande verksamhet som utfördes af de franska trappistmunkar, hvilka sedan 1868 efter att hafva erhållit upplåtelse på detta för sina svåra febrar ökända område, med otroligt arbete, möda och själförsakelse sökt förbättra detsamma. Genom utdikning af det stillastående vattnet, plantering af den osunda jorden hafva de sålunda gjort den beboelig för sina medmänniskor. Men hvad detta arbete kostat dem, förstär man först, då man inträder på det lilla klosters lugna kyrkogård. Graf vid graf har bäddats där åt de offer, som sumpfebern kräft; de första åren dukade öfver hälften af bröderna under för densamma, men sedermera hafva de äfven haft den tillfredsställelsen att år från år se dödsiffran aftaga, och de som sofva den långa sömnen därute hafva ej behöft gå ned i sina, mängen gång för tidigt bäddade grafvar, utan att kunna medföra medvetandet om uppfyllda plikter — då säkerligen många medmänniskors lif räddats genom deras själfuppoffrande verksamhet!

»Hvad stort sker, sker tyst» säger ordspråket — och tyst är det äfven i detta samhälle, där de stränga ordensreglerna ålägga bröderna ständig tystnad. »Memento mori» (tänk på döden) är den enda helsning eller påminnelse, som tillåtes dem att uttala, då de mötas.

Detta var allt vi kunde påminna oss att hafva hört om trappisterna, och med våra sinnen upptagna af dessa allvarliga tankar anlände vi till klosterporten, där vi ringde på för att begära en förare (guide), som kunde visa oss kyrkorna. Brodern portvaktaren besvarade vår anhållan med en stum böjning af hufvudet, hvarpå han försvann för att strax därefter återkomma med en annan ordensbroder. Aldrig skall jag glömma det intryck, som åsynen af denne man gjorde; han var en lefvande illustration till det lif vi nyss tänkt oss inuti. Begåfvad, varm-hjärtad, liflig och energisk syntes han genast vara, men bar på samma gång prägeln af de bittra försaker, som han påtagit sig. Det tärda, gulbleka ansiktet, som framstack ur den grofva hvita yllekåpan, hvilken utgör ordensdräkten, talade i hvarje veck om de pröfningar, som det asketiska lifvet inom klosteret pålagt en eldig natur. De mörka ögonen, som lågo djupt in i hufvudet, blickade lifligt till vid åsynen af främlingar. »Vous parlez francais M:r et Dame?» var första frågan. Förvånade öfver att vår ledsagare skulle blifva en af dessa tystlätne munkar, som dessutom genast tilltalade

oss, besvarade vi frågan något dröjande: »Oni mon Père! Très bien! fort bien! — blef svaret — och förmodligen genast uppfattande situationen, meddelade oss den liflige, intelligente fransosen, att munkarna i tur och ordning utförde ciceronskapet i kyrkorna, att den Helige Fadern den dagen gifvit dem tillåtelse att bryta sitt tysthetslöfte. Den belåtenhet han visade med denna förordning föranledde oss att tänka, det han ej strängt kritiserade utvikelsen, utan njöt han i stället i fulla drag därutaf; ty från det ögonblicket blef det ej lätt att inflika en fråga eller begära en förklaring. Som en länge tillbakahållen ström forsar fram, då hindret blifvit undanröjdt, så forsade äfven ordets ström fram öfver hans tunna läppar. Med god smak och uppfattning beskref han ställets märkvärdigheter, men upprullade samtidigt en innehållsrik bild af det försakande lif, som fördes inom orden. Han resonnerade dessutom i kyrkliga och religiösa ämnen, och hela hans sätt och språk röjde den bildade mannen, hvars alla intressen dock uppgått i den sak han tjänade, ty han framställde aldrig någon fråga om det lif, som fördes utom klostermurarna. Ovedersägligen njöt dock mannen af att höra sin egen röst, att få tala om sina egna intressen och det mål, hvaråt han och hans bröder egnat sitt lif.

Med hvilken kärlek han omfattade de föremål, som han förevisade, bevisas af följande. I en af kyrkorna visas den pelare, vid hvilken aposteln led martyrdöden, och legenden berättar, att då hufvudet skildes från kroppen, gjorde detsamma tre språng, hvarje gång vidrörande jorden, — genast runno klara källor upp där, och i verkligheten finnas också trenne källor på kort afstånd från hvarandra. Munken tog en bågare och bjöd mig dricka — men uppskrämd som jag var af alla berättelser om ställets ohelsosamma beskaffenhet, förekom mig ej drycken inbjudande, hvarför jag vänligt afböjde den med förklaringen, att jag ej vore törstig.

En ljungande stråle ur det mörka ögonparet mötte min blick, och med en skynt af öfverlägsenhet i tonen upplyste han mig: »Ah, madame, ce n'est pas pour le soif qu'on bois ici», (O, min fru, det är icke för att släcka törsten, som man dricker här), vände sig därpå om och gick vidare.

Då vi utkommit i det fria, förde han oss omkring för att bese något af de torrlagda träskan samt planteringarna, som till mesta delen bestodo af det blå gummiträdet (Eucalyptus globulus), hvilket träd i synnerhet har den egenskapen att uppsuga fuktighet och skadliga dunster. Jag tog ett blad af växten, stack det i munnen och njöt af dess aromatiska smak, allt detta utan någon vidare tanke därpå.

Ännu en stund språkade vi med den vänlige mannen, som nu troligen, äfven han, sofver den sista sömnen på den stilla kyrkogården, sida vid sida med sina bröder, starka såsom han i tro och kärlek! —

Återfärden anträdde, och vi gingo tysta vid hvarandras sida, begrändande de intryck vi erfarit. Hela morgonen hade jag plågats af hufvudvärk, men på en gång känner jag en obeskriplig lättnad och märker, att densamma försvunnit.

»Jag tror jag lemnat hufvudvärken i klostret», utbrister jag glad. »Har man så kunnat förtala luften därute?»

Min man, förtjust öfver promenadens goda inverkan, undrar, om ej den af Eucalyptusträdens starkt aromatiska doft mättade luften varit hellsam, och jag påminner mig då, att jag uppåtit ett blad af trädet. Men nya intryck kommo snart hela händelsen att falla i glömska.

Detta var mitt minne från klostret vid randen af de Pontinska träskan.

Jag är ej längre ung, har färdats vidt omkring i världen, men har ofta haft påhelsning af min mera trogna än kära ungdomsvän — hufvudvärken. I mitt hem har jag ständigt några exemplar af »Eucalyptus», och dess blad bringa mig framgent lindring mot nämnda lidande. Säkerligen finnes bland Iduns läsarinor mera än en, som i likhet med mig lider af denna ledsamma åkomma och däremot försökt många medel. Skulle dessa, genom att vilja följa mitt exempel, finna någon lindring — ja, då har jag måhända ej förgäfvets framtagit denna enkla blomma ur mina gamla minnens herbarium.

Som våra läsarinor finna, hafva vi från och med det nya året vidtagit ett par förändringar i tidningens uppställning, hvilka vi hoppas med tillfredställelse skola mottagas af vår publik. Så kommer hufvudnumret att hädanefter alltid innehålla 8 fulla textidor, ograverade af alla annonser. Större delen af den mängd praktiska råd och rön, som hittills meddelats på de smala spalterna, ordnas hädanefter så, att de medfölja minst hvartannat nr på ett särskildt blad, som vid årets slut kan afskiljas och inbindas som en ytterst rikhaltig upplagsbok: »Iduns hjälprede», till förhöjande af hvars värde vi ytterligare komma att lemna ett utförligt sakregister. De sedvanliga textspalterna på annonsidorna komma därför ej att saknas, utan upptaga matsedeln för veckan »Frågor och svar», »Läkarråd» m. m.

Att gifva vanligt kött smak af vildt.

Hedersomn. svar å prisfrågan XL.

Färsk kött är det, som mest lämpar sig att på konstgjord väg förvandlas till villebråd. En uthuggen fårstek behandlas för detta ändamål på följande sätt. Allt fett aflägsnas sorgfälligt, och med träklubba bultas köttet från alla sidor minst en kvarts timme. Därpå bortskäres med hvass knif skinnet på stekens öfversida, så att man ej förstör själfva köttet: marinaden tränger då bättre igenom och steken kan lättare späckas, innan den kommer i stekpannan. (Man skulle kunna tro, att en fårstek krymper mera, om man tar bort skinnet, emedan saften då kan fritt rinna ut; detta är dock knappt fallet, utan krympningen beror på att man har kött af ett alldeles för ungt, omoget kreatur; steken af ett välgödt får lär näppeligen krympa, vare sig man låter skinnet sitta på eller ej.) Efter bultningen ingnides köttstycket med grofstött peppar och krossade enbär — ej med salt; detta tillsättes ej förr än vid tillagningen. En i ättika doppad linneduk slås omkring; den bör hållas fuktig under 8 dagars tid, hvarunder det inlindade köttet dagligen vändes. Om någon påspädning behöfs, d. v. s. om duken kännes torr, kan detta ske genom godt dricka, i st. för ättika, och fatet kan med fördel öfvertäckas tjockt med gran- eller enris.

Ett annat sätt att förbereda köttet är att ingnida den bultade stekbitten med litet salt, peppar, kryddnejlikor och en knivsudd pulveriserad citronsyra, linda grankvistar rundt omkring och nedlägga den i en kruka med lock. Efter 6 dagar är köttet färdigt att begagnas; med den utrunna saften spädes vid stekningen.

Ännu ett annat förfarande består i att endast gnida den förberedda fårsteken med krossade enbär och låta den ligga 8—14 dagar i skummad

mjök, hvarefter den späckas och stekes. Smör och sur gräddde bör ej sparas med.

I Frankrike brukar man göra falsk rådjursstek sålunda. Den nyslaktade fårsteken befrias genast från fett och skinn, inslås i en torr linneduk eller påse och manglas på klädmangeln, tills köttet känns riktigt mjukt. Förvaras hängande i påsen tills början af haut goût inställer sig; först då lägges det i en kall marinad af hvitt vin (eller ättika) peppar, nejlikor och lagerbärsblad. Efter 5 dagar lagas steken med gräddde och kapis.

Vill man tillaga falsk vildstek, utan att behöfva ha köttet förut en tid i marinad, kan man göra på följande sätt. Den bultade, skinnade, magra fårsteken späckas med både fläsk- och sill- (resp. sardell-) strimlor, beströs med grofstött stark- och kryddpeppar, enbär och lagerbärsblad samt ångstekes i litet utspädd ättika. Först när ättiksspadet till det närmaste insugits, fräses smör brunt och köttet stekes färdigt under påspädning af rödvin och sur gräddde. Litet rifven sandost ger god smak åt säsen.

Att gifva en färsk grisstek smak af vildsvin går ungefär till på samma sätt. En färsk skinka marineras 6 dagar i vin eller ättika med peppar, lök och enbär, kokas sedan 1 timme i den silade marinaden samt stekes därefter färdig i smör. Svålen aftages naturligtvis före serveringen och ytan beströs med rödt rifvebröd.

Stenia.

Smånotiser från kvinnovärlden.

Den kvinnliga pristagarinnan vid Svenska akademien, fröken Charlotte Lindholm, som på högtidsdagen erhöll dess andra pris för en religiös diktcykel, benämnd Veronica, bör ingalunda vara obekant för Iduns läsarinor, som vid skilda tillfällen mött alstren af hennes penna i sin egen tidning. Senast till det nyss gångna årets sista nummer, som lades i press ungefär samtidigt med fröken Lindholms akademiska utmärkelse, hade hon bidragit med en vacker dikt. Fröken L. är bördig från Norrköping, där hennes föräldrar (eller kanske rättare fosterföräldrar) tillhörde arbetsskassen och under många år voro boende i det s. k. Midtina, hvarest de egde en gård. Fröken Lindholm, som redan i barndomen visade poetiska anlag, är för närvarande anställd som lärarinna vid kvinnofängelset å Norrmalm i Stockholm.

*
Ett tredje kvinnligt läkarstipendium. Till fröknarna H. och A. Hiertas stipendiifond för kvinnliga mediciner studerande har en person, som önskar vara onämnd, till Karolinska institutets lärarekollegium öfverlemnadt 5,000 kr. jemte ränta för det löpande året. Härigenom kan ett tredje stipendium utdelas under detta år.

*
Vår bekanta författarinna Anne Charlotte Leffler, hertiginna af Cajanello, har nyligen fullbordat en 3-akts-komedi, »Familjelycka», hvilken af dem som tagit kännedom om den samma anses för ett af författarinnans bästa arbeten.

Fågel Fenix.

Berättelse för Idun

af

Mathilda Lönnberg.

Belönad med hedersamt omnämnande vid Iduns stora pristäfling.

Far äran att anmäla ditt geheimeråd sömmerskan, lilla mor.»

Den talande, en yngling på omkring nitton år, hade öppnat salongsdörren och titlade in i rummet med en skalkaktig blick på sin mor. Denna steg upp från sin plats, sköt med sin ena hvita ringpyrda hand ifrån sig ett så kalladt »arbete» — ett broderi i guldtråd och brokigt silke på spetstyg. Hon såg ganska ung ut, fru Emilia Granberg, och man skulle snarare kunna taga henne för en äldre syster än mor till den unge mannen i dörren. Hon gick med ett

förnöjdt småleende till den motsatta dörren i salongen, stannade ett ögonblick och väntade, tills sonen skyndat fram och öppnat den.

»Tack, gossen min!» — sade hon, i det hon lät sin hand smekande glida öfver hans arm.

Hvad den såg bländande vit och fin ut mot det mörka klädet! Han böjde sig ned och kysste denna lilla hand. Han hade alltid beundrat sin mor, för honom var hon kvinnoidealet, blid och fager, alltid småleende, alltid vänlig. Han älskade hennes blåa, barnsligt klara ögon, hennes hvita panna, från hvilken, i motsats till det rådande bruket, det bruna håret var struket, deladt af en bena mitt i fram. Ett par små rynkor emellan ögonbrynen skvallrads visserligen om årens flykt, men tinningarna sågo ännu helt ungdomliga ut. Den hvita handen var genomkorsad af ett nät af blåa ådror. Han var förtjust i hennes afmätta, behagfulla rörelser, men framför allt i hennes händer — dessa små hjälplösa, hvita, ringsmyckade, onyttiga händer, som sällan öppnat en dörr, aldrig förrättat något verkligt arbete, blott lekande farit öfver pianots tangenter eller långsamt dragit ut en väl påträdd nål med en silkesända för att brodera någon liten lyxartikel, som kammarjungfrun merendels gjorde färdig. Icke dugde dessa fina fingrar att arbeta. Han tog den lilla handen, som låg på hans arm och vände den lekfullt. Han kysste det ena fingret efter det andra, under det att han såg på den fulländade formen af de smala, rosenfärgade naglarna, på ådrornas skiftning från djupblått till grönaktigt och violett i sina finaste förgreningar.

»Det blir väl en riktigt förtrollande toalett det här?» sporde han med en hemlighetsfull, hviskande ton.

»Äh,» svarade modern litet afvisande, men ändå smickrad; »du vet ju, att jag ej mer är ung.»

»Kanske icke det, men förljusande.»

»I dina ögon möjligen.» Hon suckade.

»I mina naturligtvis,» svarade han och strök den hand, som han ännu kvarhöll, långt uppåt armen; »men i andras också. Säg mig färgen på din nya klädning!»

»Aurikelfärg,» svarade modern småleende; »aurikelfärgad sammet och gult siden till framvåd.»

»Så bra den skall taga sig ut! Bättre än både brud och lärnor.»

»Din tok! Tror du, att någon har en sådan tok till gosse som jag har?» sade hon ömt.

»Det vet jag inte; men jag vet att ingen har en så intagande mamma.»

»Nej, du är alldeles tokig, och så hindrar du mig och låter mig sinka bort frökens tid. Nu får du afsked. Jag måste afprova min klädning.»

Hon gick. Hon dröjde ett ögonblick i dörren, hon vände huvudet och smålog emot honom. Så sköt hon undan portieren till toalettrummet, där sömmerskan väntade henne. Sonen stängde dörren efter henne, tog sin mössa — den hvita teknologmössan med röd kant — och gick, småhvislande en munter melodi, nedför trappan och ut på gatan.

Han var nyss återkommen till sin födelsestad, efter att hafva tillbragt sitt första år vid Tekniska högskolan. Det roade honom att visa sig för gamla vänner och kamrater, utbyta glada hälsningar med farbröder och tantor, möta halft blyga, halft förtroliga blickar från kvinnliga, för detta lek-kamrater. Ja, till och med utropet: »Kors, hvad du har växt, käre Gunnar!» kunde ej dämpa den feststämning, som fyllde hans sinne. Det var ljuft att åter inandas hembygdens luft efter att ett helt år hafva uppehållit sig bland främlingar. Det var en hvila att gå genom de breda, tysta gatorna, då man lefvat i den brådska, bullrande huvudstaden.

Det ligger ett egendomligt behag öfver Norrlands korta sommar, och aldrig hade Gunnar känt det såsom nu. I de små trädgårdarne blommade hägg och rönn och syrenerna stodo smyckade som mid-sommarbrudar. På rabatterna prunkade en mängd blomster, alla frodväxta och med höga, mättade färger, såsom de blifva dessa Floras barn, då de fostras i »midnattssolens land» i ett nästan oafbrutet ljus.

Gunnar vandrade nu genom den ena gatan efter den andra ned mot hamnen, där man lastade hans faders ståtliga fartyg, briggen Dorothea. Han sköt mössan bakåt nacken och såg, huru den sista plankstapeln alltmer förminskades, burens af starka armar ombord. Kaptenen gick fram och åter på akterdäck med en liten kort pipa mellan tänderna. Det var en gammal sjöman med väderbitet ansikte och gråsprängd hakskägg. Styrman stod vid vindspelet och utdelade sina befallningar om lastens stufning. Det var ett rörligt lif och brådska öfverallt.

Gunnar närmade sig kaptenen, rörde vid mös-

san på militäristiskt vis och helsade: »God dag, kapten Lohman!»

»Äh, se Gunnar — herr Gunnar,» sade kaptenen, under det att en ljusning drog öfver det väderbitna ansiktet.

»Tack för sista seglatsen!» återtog Gunnar och räckte handen emot kaptenen.

»Tack själf! Treflig seglats annars — roligt få se er — hon seglar snart, om nordvesten står bi — fint väder annars — kunde väl behöfva en starkare halare, förstås.»

»Hvart gäller resan denna gången?» frågade Gunnar.

»Stettin,» svarade kaptenen; »var uppe hos konsulin i morgne och fick alla papper klara — råkade fru konsulin också — en så fint tacklad kvinna får man leta efter — skulle aldrig föreställa sig, hon kunde vara mor åt Gunnar och alla de andra. Men så har hon alltid seglat för förlig vind i smult vatten. Tänker ibland på Skriftens ord om liljorna på marken, som inte spinna — undrar, hur ett sådant där fint fruntimmer skulle bära sig åt i en styf kryssning i skarp motvind med kastbyar emellanåt. Tänkte på min hustru, när jag såg henne gå där i trädgården med en ros i handen och morgonrocken fladdrande omkring sig — tänkte på min hustru, där hon sitter med stickstrumpan i hand i sin gamla vända fjättsklädning — tänkte, det är olika don det. Önskade att aldrig något måtte tillstöta — en sådan där motgång, som de säga på landtbacken — som sliker sönder de fina seglen, knäcker den smäckra masten.»

»Har kapten någon särskild anledning att tänka på någon motgång för min mor?» frågade Gunnar litet oroligt.

»Bevars nej. Jag tyckte bara, hon aldrig skulle kunna tåla vid något sådant,» svarade kaptenen; »jag har ingen orsak. Ingen vet emellertid framtiden, Gunnar. När ni var så liten som så —

kaptenen höll handen knappt en half meter öfver däck — då skulle ni ju bli sjöman, och ni talade om att bli min kajutvakt som den stackars Pål, hvilken ni tyckte så mycket om, men som gick öfver bord i Biscayaviken en natt, då djävulen släppt lös alla vindarne — och nu så har ni slagit sjön ur hågen.»

»Inte riktigt,» svarade ynglingen med en lätt suck; »jag tänker fortfarande mycket på sjön. Om jag icke mer tänker på att segla, så tänker jag i stället på att bygga skepp.»

»Det var en sak det, Gunnar,» genmålde kaptenen skrattande. »Hvilka fina båtar ni kommer att bygga! Jag vet så väl, huru de komma att se ut, som hade jag dem framför mig — smäckra och smidiga med hög tackling — en fröjd för ögat — och rymliga kojor och en salong så fin som själlva konsul Granbergs, och ett lastrum så litet, att frakten inte betalar resan. Jag har sett sådana där fartyg förr, jag.»

»Äh,» sade Gunnar och rodnade litet; »så där opraktiskt skall det väl inte bli. Vi få lära i Tekniska högskolan.»

»Ja, det är knuten, ser ni, att lära i skolor. Ack, Gunnar, inte duger det, inte. Ut i det praktiska lifvet, min gosse! Det är lärdom, som duger.»

Här afbröt kaptenen sig. — »Nej då, kommer inte gumman där,» sade han och plirade förnöjd med ögonen; »kommer för att ta afsked än en gång.»

Han gick ned mot landgången och tog emot sin hustru. Gunnar kunde ej återhålla ett småleende, då han kastade en blick på kaptenskan och tänkte på, att kaptenen jämfört henne med hans mor. Huru kunde dessa två jämföras? Jämför man en praktväxt med ett sädesax? Jämför man fågeln, som sväfvar fri i den höga luften, med arbetshästen som går och drar lass nere på jorden?

Kaptenskan kände ej genast igen Gunnar, men då hon gjort det, kom hon vänligt till honom. Han hade dragit sig litet åt sidan för att ej störa man och hustru, om de hade något att säga hvarandra.

»Kära Gunnar,» sade hon och räckte honom en stor kraftfull hand; »förlåt, jag säger ännu Gunnar som förr. Huru stor och riktigt manlig ni ser ut! Det var riktigt en glädje att se er! Ni påminner mig alltid om gamla, goda tider, då min stackars Pål lefde — hon suckade — ni tittar väl in till mig, fastän jag är så ensam nu; alla tre gossarne utflugna och Gustafva gift. Och nu reser gubben också.»

»Ja, tänk,» inföll kaptenen; »jag reser. Det är visst något att tala om, en sådan där liten tur på ett par veckor; jag, som var borta år och där-utöfver.»

»Det kan nog vara sannt, Gustaf, men jag var

ej så ensam då som nu. Äfven då du for bort, hade jag alltid något af barnen hemma.»

»Och nu har du bara hunden och papegojan. Men nu har jag inte tid att prata längre — där är ångbåten, som skall bogsera oss ut ur hamnen — han såg på sin klocka — det är en tio minuter förr än jag beställt honom, men vi äro i alla fall klara, bara vi få lyfta ankaret.»

Han gick upp på komandobryggan, hans starka röst ljöd öfver fartyget. Kraftiga händer firade upp ankaret, landgången drogs in, en tross kastas ombord till ångbåten, och briggen Dorothea gled ut från kajen.

Gunnar hade följt fru Lohman ned från fartyget. Då hon gick förbi sin man, räckte de hvarandra handen.

»Gud vare med dig, Gustaf!»

»Tack, mor! Gud vare hos dig också!»

Det var hela afskedet.

Gunnar jämförde i tankarne detta afsked med det, han en gång sett emellan sin far och sin mor. Han tänkte på sin mors förtviflan och sin fars alla försäkningar, att denne skulle tänka på henne, och att hennes porträtt, som han medförde, skulle vara hans enda tröst under de fjorton dagar, han vore borta. Han mindes, hur modern halft medvetlös fördes uppför trappan, att hon stängde sig inne i sitt rum och ej vidare lät se sig på hela dagen. Och där stod fru Lohman helt lugn och vitade med sin näsduk och talade emellanåt till Gunnar om allehanda likgiltiga ting. Han måste följa med henne hem, han måste se den japanska liljan, som hennes man fört med sig hem från sin sista resa, och som nu var färdig att blomma för första gången. Och så måste han se angorakatten — det var en unge efter Påls katta — och det skulle bli roligt att se, om papegojan kände igen honom.

(Forts.)

Då från flere håll till Redaktionen ingått uttryck af förvåning, öfver att fröken Karin Åhlins porträtt saknats i tidningen i samband med hennes för en tid sedan firade jubileum och medaljering, anse vi oss böra förklara, att vi redan en vecka före dessa tilldragelser hade uppgjort med en framstående författarinna om att skriva öfver ämnet för Idun, samt att vi personligen aflade besök hos fröken Åhlin, men att hela planen strandade på omöjligheten att öfvertala fröken Å. att medgifva offentliggörandet af hennes porträtt.

Redaktionen.

Från Iduns läsekrets.

Under rubriken »En fråga till Ave» har jag genom redaktionen fått mig tillsänd en i tre punkter delad fråga, hvaraf blott första punkten här kan besvaras:

Nej, jag tror icke, »att det är någon reaktion i annalkande mot våra segrar inom arbetsmarknaden», för så vidt icke alla platsökande kvinnor skulle visa sig vara af så häftigt sinne som »Ernestine».

Jag är dock fullt övertygad om, att bakom det häftiga skrifsättet döljer sig ett varmt, godt hjärta, och att »Ernestine» blir mycket tacksam, så väl mot Iduns redaktion, som mot mig, för det vi ej uppfylla hennes förhastade begäran att få sina obevisade och obevisliga beskyllningar mot manliga arbetsgivare och lyckligare kvinnliga arbetskamrater införda i tidningen.

Här finnas artiklar, som vi, sedan vi nedskrifvit dem, böra lägga på vår huvudkudde, alldeles under vårt högra öra, och under nattens tystnad få vi då höra hviskningar af goda andar, hvilka äro i färd med att utplåna det, som vi i vrede, öfverilning, eller under tyngden af en missträknung, nedskrifvit för att offentliggöras. Och väl oss, om vi lyssna till dessa hviskningar samt, utan långt belänkande, förstöra vårt opus!

Den, som denna gång skall göra denna goda gärning för »Ernestine», tecknar sig här hennes personligt obekante vän

Ave.

